

Giải:

1.

a) $x^2 y'' + xy' - 4y = x^2 \ln x, x > 0$ (1)

- Vì $x > 0$ Đặt $x = e^t \rightarrow t = \ln x \rightarrow xy' = \frac{dy}{dt}, x^2 y'' = \frac{d^2 y}{dt^2} - \frac{dy}{dt}$

Thay vào (1) ta có

$$\rightarrow \frac{d^2 y}{dt^2} - \frac{dy}{dt} + \frac{dy}{dt} - 4y = e^{2t} t$$

$$\rightarrow \frac{d^2 y}{dt^2} - 4y = e^{2t} t \quad (2) \text{ có phương trình thuần nhất là: } \frac{d^2 y}{dt^2} - 4y = 0 \quad (3)$$

Phương trình đặc trưng của (3) là $r^2 - 4 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} r = 2 \\ r = -2 \end{cases} \quad (4)$

Suy ra nghiệm tổng quát của (3) là

$$\bar{y} = C_1 e^{2t} + C_2 e^{-2t}, C_1, C_2 \in \mathbb{R}$$

- Ta có: $f(t) = e^{2t} t$ có $\alpha = 2$ là một nghiệm của (4)

\rightarrow Nghiệm riêng của phương trình (2) có dạng $Y = t(at + b)e^{2t}$

$$Y' = (2at^2 + (2a + 2b)t + b)e^{2t}$$

$$Y'' = (4at^2 + (8a + 4b)t + 2a + 4b)e^{2t}$$

$$- 4Y = (-4at^2 - 4bt)e^{2t}$$

$$\text{Do đó } Y'' - 4Y = (8at + 2a + 4b)e^{2t} = e^{2t} t, \forall t$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 8a = 1 \\ 2a + 4b = 0 \end{cases} \rightarrow \begin{cases} a = \frac{1}{8} \\ b = -\frac{1}{16} \end{cases}$$

\rightarrow Nghiệm riêng của (2) là $Y = \left(\frac{1}{8}t^2 - \frac{1}{16}t\right)e^{2t} \rightarrow$ Nghiệm tổng quát của (2) là:

$$y = \bar{y} + Y = C_1 e^{2t} + C_2 e^{-2t} + \left(\frac{1}{8}t^2 - \frac{1}{16}t\right)e^{2t}$$

Nghiệm tổng quát của (1) là:

$$y = 1e^{2\ln x} + C_2 e^{-2\ln x} + \left(\frac{1}{8} \ln^2 2x - \frac{1}{16} \ln x\right)e^{2\ln x}$$

b. $x^2 y'' - 2y = x^3 \cos \ln x, x > 0$ (1)

Vì $x > 0 \rightarrow$ Đặt $x = e^t \rightarrow t = \ln x$

$$\rightarrow x^2 y'' = \frac{d^2 y}{dt^2} - \frac{dy}{dt}$$

Thay vào (1) $\rightarrow \frac{d^2 y}{dt^2} - \frac{dy}{dt} - 2y = e^{3t} \cos t$ (2)

Xét phương trình thuần nhất $\frac{d^2 y}{dt^2} - \frac{dy}{dt} - 2y = 0$ (3)

Có phương trình đặc trưng là: $r^2 - r - 2 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} r = -1 \\ r = 2 \end{cases}$

(3) có nghiệm tổng quát là $\bar{y} = C_1 e^{-t} + C_2 e^{2t}, C_1, C_2 \in \mathbb{R}$

Lại có: $f(t) = e^{3t} \cos t = e^{3t}(\cos t + 0 \sin t)$ có $\alpha = 3, \beta = 1$

Ta có $3 \pm i$ không là nghiệm của (4)

→ Nghiệm riêng của (2) có dạng $Y = e^{3t}(a \cos t + b \sin t)$

$$Y' = e^{3t}((3a + b)\cos t + (3b - a)\sin t)$$

$$Y'' = e^{3t}((8a + 6b)\cos t + (8b - 6a)\sin t)$$

$$2Y = e^{3t}(2a \cos t + 2b \sin t)$$

$$Y' + 2Y = e^{3t}((3a + 5b)\cos t + (3b - 5a)\sin t)$$

$$\rightarrow e^{3t}((3a + 5b)\cos t + (3b - 5a)\sin t) = e^{3t} \cos t, \forall t$$

$$\begin{cases} 3a + 5b = 1 \\ 3b - 5a = 0 \end{cases} \rightarrow \begin{cases} a = \frac{3}{34} \\ b = \frac{5}{34} \end{cases}$$

Nghiệm riêng của (2) là:

$$Y = e^{3t}\left(\frac{3}{34} \cos t + \frac{5}{34} \sin t\right)$$

Nghiệm tổng quát của (2) là"

$$y = \bar{y} + Y = C_1 e^{-t} + C_2 e^{2t} + e^{3t}\left(\frac{3}{34} \cos t + \frac{5}{34} \sin t\right), C_1, C_2 \in \mathbb{R}$$

Nghiệm tổng quát của (1) là:

$$y = \frac{C_1}{x} + C_2 x^2 + x^3\left(\frac{3}{34} \cos t + \frac{5}{34} \sin t\right), C_1, C_2 \in \mathbb{R}$$

$$\text{c. } x^2 y'' - xy' + y = x^2, x < 0 \quad (1)$$

Vì $x < 0$ Đặt $-x = e^t \rightarrow t = \ln x$

$$\rightarrow xy' = \frac{d^2 y}{dt^2} + \frac{dy}{dt}$$

$$\text{Thay vào (1)} \rightarrow \frac{d^2 y}{dt^2} + \frac{dy}{dt} + \frac{dy}{dt} + y = e^{2t}$$

$$\Leftrightarrow \frac{d^2 y}{dt^2} + 2\frac{dy}{dt} + y = e^{2t} \quad (2)$$

(2) có phương trình thuần nhất: $\frac{d^2y}{dt^2} + 2\frac{dy}{dt} + y = 0$ (3) có phương trình đặc trưng $r^2 + 2r + 1 = 0$ (4) $\leftrightarrow r = \pm 1$

Nghiệm tổng quát của (3) là $\bar{y} = e^{-t}(C_1t + C_2)$

- $f(t) = e^{2t}$ có $\alpha = 2$ không là nghiệm của (4)

Nghiệm riêng của (2) có dạng:

$$Y = ae^{2t}$$

$$Y' = 2ae^{2t}$$

$$Y'' = 4ae^{2t}$$

$$Y = ae^{2t}$$

$$\rightarrow Y'' + 2Y' + Y = 9ae^{2t} = e^{2t}, \forall t$$

$$\rightarrow 9a = 1 \leftrightarrow a = \frac{1}{9}$$

Nghiệm riêng của (2) là $Y = \frac{e^{2t}}{9}$

Nghiệm tổng quát của (2) là: $y = \bar{y} + Y = e^{-t}(C_1t + C_2) + \frac{e^{2t}}{9}$

Nghiệm tổng quát của (1) là:

$$y = -\frac{1}{x}(C_1 \ln x + C_2) + \frac{x^2}{9}, x < 0$$

d. $x^2y'' - xy' - 3y = 10 \sin \ln x, x > 0$ (1)

- Vì $x > 0 \rightarrow$ Đặt $x = e^t \rightarrow t = \ln x$

$$\rightarrow xy' = \frac{dy}{dt}, x^2y'' = \frac{d^2y}{dt^2} - \frac{dy}{dt}$$

Thay vào (1) ta có

$$\rightarrow \frac{d^2y}{dt^2} - \frac{dy}{dt} - \frac{dy}{dt} - 3y = 10 \sin t$$

$$\leftrightarrow \frac{d^2y}{dt^2} - 2\frac{dy}{dt} - 3y = 10 \sin t \quad (2)$$

Xét phương trình thuần nhất $\frac{d^2y}{dt^2} - 2\frac{dy}{dt} - 3y = 0$ (3)

có phương trình đặc trưng: $r^2 - 2r - 3 = 0$ (4) $\leftrightarrow \begin{cases} r = -1 \\ r = 3 \end{cases}$ Nghiệm tổng quát của (3) là: $\bar{y} = C_1e^{-t} + C_2e^{3t}, C_1, C_2 \in \mathbb{R}$

$\rightarrow f(t) = 10 \sin t$ có $\pm i$ không là nghiệm của (4)

\rightarrow Nghiệm riêng của (2) có dạng:

$$Y = a \cos t + v \sin t$$

$$Y' = b \cos t - a \sin t$$

$$y'' = -a \cos t - b \sin t$$

$$\rightarrow Y'' - 2Y' - 3Y = (-4a - 2b) \cos t + (2a - 4b) \sin t = 10 \sin t, \forall t$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} -4a - 2b = 0 \\ 2a - 4b = 0 \end{cases} \rightarrow \begin{cases} a = 1 \\ b = -2 \end{cases}$$

Nghiệm riêng của (2) là $Y = \cos t - 2 \sin t$

Nghiệm tổng quát của (2) là: $y = \bar{y} + Y = C_1 e^{-t} + C_2 e^{3t} + \cos t - 2 \sin t$

Nghiệm tổng quát của (1) là:

$$y = \frac{C_1}{x} + C_2 x^3 + \cos \ln x - 2 \sin \ln x, x > 0$$

e. $y'' - \frac{y'}{x} + \frac{y}{x^2} = \frac{2}{x}, x < 0$ (1)

$$(1) \Leftrightarrow x^2 y'' - x y' + y = 2x, x < 0 (*)$$

Do $x < 0 \rightarrow$ đặt $-x = e^t \rightarrow t = \ln -x \rightarrow x y' = -\frac{dy}{dt}, x^2 y'' = \frac{d^2 y}{dt^2} + \frac{dy}{dt}$

Thay vào (*) ta có

$$\rightarrow \frac{d^2 y}{dt^2} + \frac{dy}{dt} + \frac{dy}{dt} + y = -2e^t (2)$$

$$(2) \text{ có phương trình thuần nhất: } \frac{d^2 y}{dt^2} + 2 \frac{dy}{dt} + y = 0$$

$$(3) \text{ có phương trình đặc trưng là } r^2 + 2r + 1 = 0 (4)$$

$$\Leftrightarrow r = -1$$

$$\rightarrow (3) \text{ có nghiệm tổng quát là } \bar{y} = e^{-t} (C_1 t + C_2, C_1, C_2 \in \mathbb{R})$$

- $f(t) = -2e^t \rightarrow \alpha = 1$ không là nghiệm của (4)

\rightarrow Nghiệm riêng của (2) có dạng: $Y = ae^t$

Lại có: $Y = ae^t$

$$Y' = ae^t$$

$$Y'' = ae^t$$

Do đó $Y'' + 2Y' + Y = 4ae^t = -2e^t, \forall t$

$$\Leftrightarrow 4a = -2 \Leftrightarrow a = \frac{-1}{2}$$

Nghiệm riêng của (2) là $Y = \frac{-e^t}{2}$

Nghiệm tổng quát của (2) là :

$$y = \bar{y} + Y = e^{-t}(C_1 t + C_2 - \frac{e^t}{2})$$

→ Nghiệm tổng quát của (1) là:

$$y = -\frac{1}{x} \left(C_1 \ln -x + C_2 \right) + \frac{x}{2}, x < 0$$

2

$$\text{a)} \begin{cases} y' = 4y - 2 \\ z' = y + z \end{cases} \rightarrow \begin{cases} y'' = 4y' - 2z' \\ z' = y + z \\ z = \frac{4y - y'}{2} \end{cases}$$

$$\rightarrow \begin{cases} y'' = 4y' - 2\left(y + \frac{4y - y'}{2}\right) \\ z = \frac{4y - y'}{2} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y'' - 5y' + 6y = 0(1) \\ z = \frac{4y - y'}{2}(2) \end{cases}$$

$$(1) \text{ có phương trình đặc trưng là } r^2 - 5r + 6 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} r = 2 \\ r = 3 \end{cases}$$

(1) có nghiệm tổng quát là: $y = C_1 e^{2x} + C_2 e^{3x}, C_1, C_2 \in \mathbb{R}$

$$\rightarrow (2) \text{ có nghiệm tổng quát là } z = \frac{4y - y'}{2}$$

$$= \frac{4(C_1 e^{2x} + C_2 e^{3x}) - (2C_1 e^{2x} + 3C_2 e^{3x})}{2}$$

$$= C_1 e^{2x} + \frac{7}{2} C_2 e^{3x}, C_1, C_2 \in \mathbb{R}$$

$$\text{Vậy nghiệm tổng quát của (x) là } \begin{cases} y = C_1 e^{2x} + C_2 e^{3x}, C_1, C_2 \in \mathbb{R} \\ z = C_1 e^{2x} + \frac{7}{2} C_2 e^{3x} \end{cases}$$

b.

$$\begin{cases} y' = 3y - 2z(1) \\ z' = 2y - z \end{cases} \rightarrow \begin{cases} y'' = 3y' - 2z' \\ z' = 2y - z \\ z = \frac{3y - y'}{2} \end{cases}$$

$$\begin{cases} y'' = 3y' - 2\left(2y - \frac{3y - y'}{2}\right) \\ z = \frac{3y - y'}{2} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y'' - 2y' + y = 0(1) \\ z = \frac{3y - y'}{2}(2) \end{cases}$$

(1) có phương trình đặc trưng là $r^2 - 2r + 1 = 0 \Leftrightarrow r = 1$

→ Nghiệm tổng quát của (1) là :

$$y = e^x(C_1x + C_2), C_1, C_2 \in \mathbb{R}$$

$$\begin{aligned} \rightarrow z &= \frac{3y - y'}{2} = \frac{3e^x(C_1x + C_2) - e^x(C_1x + C_1 + C_2)}{2} \\ &= \frac{e^x(2C_1x + 2C_2 - C_1)}{2}, C_1, C_2 \in \mathbb{R} \end{aligned}$$

$$\text{Vậy nghiệm tổng quát của (x) là } \begin{cases} y = e^x(C_1x + C_2), C_1, C_2 \in \mathbb{R} \\ z = \frac{e^x(2C_1x + 2C_2 - C_1)}{2} \end{cases}$$

c.

$$\begin{cases} y' = y + 8z + e^x \\ z' = 2y + z + e^{-3x} \end{cases} \rightarrow \begin{cases} z'' = 2y' + z' - 3e^{-3x} \\ y' = y + 8z + 3^x \\ y = \frac{1}{2}(z' - z - e^{-3x}), C_1, C_2 \in \mathbb{R} \end{cases}$$

$$\rightarrow \begin{cases} z'' = 2\left(\frac{1}{2}(z' - z - e^{-3x}) + 8z + e^x\right) + z' - 3e^{-3x} \\ y = \frac{1}{2}(z' - z - e^{-3x}) \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} z'' - 2z' - 15z = 2e^x - 4e^{-3x} \quad (1) \\ y = \frac{1}{2}(z' - z - e^{-3x}) \quad (2) \end{cases}$$

(1) có phương trình thuần nhất $z'' - 2z' - 15z = 0 \quad (3)$

$$\text{có phương trình đặc trưng } r^2 - 2r - 15 = 0 \quad (4) \Leftrightarrow \begin{cases} r = 5 \\ r = -3 \end{cases}$$

→ (3) có nghiệm tổng quát là $z = a_1e^{5x} + a_2e^{-3x}, a_1, a_2 \in \mathbb{R}$

$$\rightarrow z_1 = e^{5x}, z_2 = e^{-3x}$$

$$\text{Giải hệ: } \begin{cases} C_1'e^{5x} + C_2'e^{-3x} = 0 \\ 5C_1'e^{5x} - 3C_2'e^{-3x} = 2e^x - 4e^{-3x} \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} C_1' = \frac{2e^x - 4e^{-3x}}{8e^{5x} - 2e^x} \\ C_2' = \frac{e^{-4x}}{8e^{-3x}} \end{cases} \rightarrow \begin{cases} C_1' = \frac{e^{-4x}}{4} - \frac{e^{-8x}}{2} \\ C_2' = \frac{1}{2} - \frac{1}{4}e^{4x} \end{cases}$$

$$\rightarrow \begin{cases} C_1 = -\frac{e^{-4x}}{16} + \frac{e^{-8x}}{16} + K_1 \\ C_2 = \frac{1}{2}x - \frac{1}{16}e^{4x} + K_2 \end{cases}$$

Nghiệm tổng quát của (1) là:

$$\begin{aligned} z &= e^{5x} \left(-\frac{e^{-4x}}{16} + \frac{e^{-8x}}{16} + K_1 \right) + e^{-5x} \left(\frac{1}{2}x - \frac{1}{16}e^{4x} + K_2 \right) \\ &= -\frac{e^x}{8} + e^{-3x} \left(\frac{1}{16} + \frac{1}{2}x \right) + K_1e^{5x} + K_2e^{-3x} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \rightarrow y &= \frac{1}{2} \left(-\frac{e^x}{8} + e^{3x} \left(\frac{5}{16} - \frac{3}{2}x - 3K_2 \right) + 5K_1 e^{5x} \right) + \frac{e^x}{8} - e^{-3x} \left(\frac{1}{16} + \frac{1}{2}x \right) - K_1 e^{5x} - K_2 e^{-3x} - e^{-3x} \\ &= \frac{1}{2} \left(4K_1 e^{5x} - \left(\frac{3}{4} + 2x + 4K_2 \right) e^{-3x} \right), K_1, K_2 \in \mathbb{R} \end{aligned}$$

Nghiệm tổng quát của (*) là:
$$\begin{cases} Y = \frac{1}{2} \left(4k_1 e^{5x} - \left(\frac{3}{4} + 2x + 4k_2 \right) e^{-3x} \right), k_1, k_2 \in \mathbb{R} \\ z = -\frac{e^x}{8} + e^{-3x} \left(\frac{1}{16} + \frac{1}{2}x \right) + K_1 e^{5x} + K_2 e^{-3x} \end{cases}$$

d.

$$\begin{aligned} &\begin{cases} \frac{dy}{dt} = y \\ \frac{dy}{dt} = -x + \frac{1}{\cos t} (*) \end{cases} \\ \Leftrightarrow &\begin{cases} x'' = y' \\ y' = -x + \frac{1}{\cos t} \\ y = x' \end{cases} \\ \Leftrightarrow &\begin{cases} x'' + x = \frac{1}{\cos t} (1) \\ y = x' (2) \end{cases} \end{aligned}$$

(1) có phương trình thuần nhất $x'' + x = 0$ (3) có phương trình đặc trưng là $r^2 + 10 = 0 \Leftrightarrow r = \pm i$

\rightarrow Nghiệm tổng quát của (3) là:

$$\bar{x} = C_1 \cos t + C_2 \sin t, C_1, C_2 \in \mathbb{R}$$

$$\rightarrow \begin{cases} x_1 = \cos t \\ x_2 = \sin t \end{cases}$$

Ta giải hệ:
$$\begin{cases} a'_1 \cos t + a'_2 \sin t = 0 \\ -a'_1 \sin t + a'_2 \cos t = \frac{1}{\cos t} \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} a'_2 = 1 \\ a'_1 = -\frac{\cos t}{\sin t} \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} a_2 = t + K_1 \\ a_1 = -\ln |\sin t| + K_2 \end{cases}$$

Nghiệm tổng quát của (1) là:

$$x = \cos t (-\ln |\sin t| + K_2) + \sin t (t + K_1)$$

$$\rightarrow y = -\sin t (\ln |\sin t| + K_2) + \frac{\cos t^2}{|\sin t|} + \cos t (t + K_1) + \sin t$$

Nghiệm tổng quát của (*) là:
$$\begin{cases} x = \cos t(-\ln |\sin t| + K_2) + \sin t(t + K_1) \\ y = -\sin t(\ln |\sin t| + K_2) + \frac{\cos t^2}{|\sin t|} + \cos t(t + K_1) + \sin t \end{cases}$$

e.
$$\begin{cases} y' = \frac{y}{2y + 3z} \\ z' = \frac{z}{2y + 3z}, y(0) = 1, z(0) = 2(*) \end{cases}$$

Viết lại: $\frac{dy}{dx} = \frac{y}{2y + 3z}; \frac{dz}{dx} = \frac{z}{2y + 3z}$

$\rightarrow \frac{dy}{y} = \frac{dz}{z} = \frac{dx}{2y + 3z} (*)$

Từ $\frac{dy}{y} = \frac{dz}{z} \rightarrow \ln z = \ln y + \ln C_1 \rightarrow z = C_1 y (**)$

Từ (*) $\rightarrow \frac{dx}{2y + 3z} = \frac{2dy + 3dz}{2y + 3z} \rightarrow dx = 2dy + 3dz \rightarrow 2y + 3z - x = C_2$

Từ $y(0) = 1$ và $z(0) = 2 \rightarrow C_1 = 2, C_2 = 8$ Do đó $z = 2y \rightarrow 2y + 6y = x = 8 \rightarrow y = \frac{x}{8} + 1, z = \frac{x}{4} + 2$

$\rightarrow \begin{cases} y = \frac{x}{8} + 1 \\ z = \frac{x}{4} + 2 \end{cases}$ là nghiệm riêng của hệ (*)

CLB HỖ TRỢ HỌC TẬP